

GENTSE MEMORIEDAGEN: 1-2-3-4-5-6 NOVEMBER

1 November 1255

Saint-Louis komt aan in Gent.

Neen, geen heilige, wel Louis IX (1214-1270), Koning van Frankrijk.

Het onthaal alhier is van dien aard dat hij, vrezend voor zijn leven, het zo vlug mogelijk aftrapt.

1 November 1577

Ryhove gaat over tot de oprichting van een “Comité der XVIII”. Dit vormt het begin van het Calvinistisch Bewind.

1 November 1700

Dood van Karel II, Koning van Spanje.

Deze zoon van Filips IV werd geboren in 1660.

Francisco de Castel-Rodrigo legde voor hem de eed af op de Vrijdagmarkt op 2 Mei 1666.

1 November 1760

Geboorte van Gravin Marie-Madeleine-Isabelle Rodriguez d'Evora Y Vega. Zij was de vrouw van Jean-Baptiste d'Hane-Steenhuyse. Zij overleed op het Kasteel van Leeuwergem op 11 Juli 1842.

1 November 1796

De monniken worden verjaagd uit de St-Pietersabdij.

1 November 1798

Openbare verkoop van de Jezuietenkerk.

1 November 1816

Het was sedert eeuwen een gevestigde traditie dat op Allerheiligen de grote klok van het Belfort 3 maal luidde. In 1816 schafte het Stadsbestuur deze ancestrale gewoonte af, onder voorwendsel dat de Hollandse regering de vrijheid van godsdienst had uitgeroepen en dat het luiden van de klok van het Belfort tegen dit vrijheidsprincipe zou indruisen.

1 November 1859

Geboorte van Architect Emile De Weerd.

Hij maakte o.m. de plannen van de “Nieuwe Circ” die in 1895 gebouwd werd en ook verschillende woningen op de Parklaan.

In 1897 stelde hij, samen met Armand Heins en A. Bruggeman, een plan op om de huizen op de Vrijdagmarkt te herstellen en ze het uitzicht te geven dat ze hadden op het einde van de 18e eeuw. Dit was vanzelfsprekend veel te mooi om aangenomen te worden. Spijtig, had men het uitgevoerd dan zou Gent nu een ereplaats bekleden op de Werelderfgoedlijst. Nu zit het gevaar er dik in dat men de Vrijdagmarkt verder gaat verprutsen.

1 November 1884

Opening van het Oudheidkundig Museum in de oude kerk van de Vrouwebroers.

De eerste Conservator was Hermann Van Duyse, een zoon van Prudens.

De oorsprong van dit Museum gaat toch wel verder terug, het was immers een initiatief van de “Commissie van Monumenten en Stadsgezichten” om in 1833 een “Musée Historique Belge” te stichten. Het vond een onderkomen in de gebouwen van de Universiteit, maar verhuisde 5 jaar later naar het Stadhuis. In 1874 werd de verzameling overgebracht naar een beuk van de gewezen Baudelookapel die toen nog gebruikt werd door de Universiteitsbibliotheek.

In 1884 werd het dan de Lange Steenstraat waar het Museum 41 jaren zou verblijven.

En dan kwam het waar wij het tot voor kort kenden: in de Bijloke. Op deze locatie waren de werken nog niet af toen het officieel geopend werd in 1928 door de Hertog en de Hertogin van Brabant, anders gezegd de latere Leopold III en Koningin Astrid.

“Les Amis du Vieux Gand” hadden er inmiddels voor gezorgd dat de ingang op de Godshuizenlaan een prestigieus uitzicht kreeg. Ze reconstrueerden er de

ingangspoort van het Oud Begijnhof. Deze poort werd in de 19e eeuw afgebroken, maar gelukkig werden de stukken zorgvuldig bewaard.

Zonder chauvinisme mogen wij zeggen dat dit het rijkste Oudheidkundig Museum van ons land is. De verzameling bood aan de bezoeker een overgrote en bewonderenswaardige verscheidenheid aan: reconstructies van Gentse interieurs uit de 17e en 18e eeuw, ijzerwerk, wapens, oude klederdrachten, merkwaardige zalen gewijd aan oude ambachten en de wapengilden. Te veel om op te noemen, maar alles even interessant. Spijtig genoeg lag dit museum niet op het toeristisch circuit en in tegenstelling wat nu gebeurt voor het STAM, er werd nooit de minste propaganda voor gemaakt.

1 November 1970

Dood van de beeldhouwer Gustaaf Van den Meersch(e).

Hij werd geboren op 21 Maart 1891.

Studeerde aan onze Academie en werd later Directeur van de Academie van Aalst.

Hij was een leerling van o.a. Delvin, Van Biesbroeck en Geo Verbanck.

Enkele van zijn werken: het gedenkteken aan Oswald de Kerchove de Denterghem, het grafmonument van Jef Van der Meulen, het standbeeld van Jan Palfyn, het borstbeeld van Tom Simpson in de velodroom.

2 November 1223

Dood van Henri II, de 41e Abt van de St-Baafsabdij.

Hij nam deze functie waar vanaf 1212.

2 November 1339

Eerste bijeenkomst van Jacob Van Artevelde met Edward III in de St-Baafsabdij.

2 November 1588

Dood van Lindanus, de 2e Bisschop van Gent.

Zie "Ghendtsche Tydinghen" - 2005 - N°4 - p.256

2 November 1796

De Augustijnen worden verjaagd uit hun klooster.

2 November 1814

Na het faillissement van Lieven Bauwens wordt zijn fabriek in de Chartreuzen voor een spotprijs verkocht aan de Gebroeders Bossaert.

2 November 1853

De twee grootste klokken worden opnieuw in het Belfort geplaatst.

2 November 1864

Geboorte van Oscar Roels.
Zie in ons vorig nummer onder 29 oktober.

2 November 1918

De Duitsers doen de installaties van het St-Pietersstation in de lucht vliegen.

2 November 1924

Geboorte van Leon De Waegeneire, anders gezegd van de muzikant, showman, orkestleider en humorist, Leo Martin.

Leo Martin 1924-1993

Hij was een uitstekende clarinetist die een klassieke vorming genoten had aan het Gents Conservatorium.

Hij zat aanvankelijk in het orkest van Willy Rockin van wie hij de dirigeerstok overnam. Hij was een graag geziene gast in de “Ancienne Belgique”, zowel in Gent als in Antwerpen. Hij speelde ook in het orkest van Boyd Bachman dat hij overnam en leidde van 1958 tot 1972. Hij heeft ook nog showavonden gegeven met Romain Deconinck in de “Minard”: “Hier spreekt men Gents”. Hij gaf zijn afscheid in de Casino op 1 Oktober 1972 en opende een zaak van fonoplaten in Gent, maar daarover had hij zich toch even verkeken, want zo iets was toch een veel te statisch beroep voor een actieve man die het contact met het groot publiek gewoon was; het duurde bijgevolg niet lang of hij stond weer op de planken met Gaston Bergmans. Het begin van een nieuwe, succesvolle carrière.

Het merkwaardige was dat Leo zowel perfect Gents als perfect Antwerps sprak. Probeer dat maar eens, zéér weinigen zullen in zo iets slagen.

Hij overleed in het A.Z. op 18 Maart 1993.

3 November 1299

Gui de Dampierre geeft het bestuur van het graafschap over aan zijn zoon Robrecht van Béthune en trekt zich terug in Rupelmonde.

3 November 1448

Inwijding van de kapel van het Groot Vleeshuis en van het fresco van Nabur Martins. Dit geschiedt in de aanwezigheid van Jehan Chevrot, Bisschop van Doornik en van Philippe Courault de Polignac, Abt van de St-Pietersabdij.

3 November 1796

De Predikheren worden verjaagd uit hun klooster.

3 November 1808

Baron Frédéric d'Houdetot volgt Faipoult op als Prefect van het Scheldedepartement.

Hij werd geboren op 16 Mei 1778 en stierf te Parijs op 20 Januari 1859.

Hij bezat de tolerantie en de uitstraling van zijn voorganger niet. Hij dierf of wou nooit het minste initiatief nemen. Hij was de perfecte uitvoerder en op dat gebied een toonbeeld van vlijt en stiptheid voor zijn oversten.

Het fresco van Nabur Martens

Tekening van de bestaande toestand in 1856 door Felix De Vigne

Reconstructie van het schilderij door Felix De Vigne

In 1813 werd hij getransfereerd naar de Prefectuur van Brussel.

3 November 1824

Dood van Jean Denis Brismaille, ook Brissemaille.

Entrepreneur, architect van de Stad.

In 1774 vergrootte en herstelde hij de St-Sebastiaansschouwborg.

In 1779 kocht hij van de Oostenrijkse Regering een groot deel van het Gravensteen: “Verscheyde deelen voortyds gebruykt geweest hebbende tot de vergaderinge van den Raed van Vlaenderen, de Greffe, de Gevangenis en de Conciergerie van denzelfden Raed alsmede een huys daernevens staende, alle zeer gediensstig tot de groote fabrieken.” De aankoop gebeurde op 23 December 1779 voor de som van 8.353 pond. Hij ging niet direct in op de wenk van de Oostenrijkse Regering om er een fabriek op te richten en vormde het tijdelijk om tot een soort arbeiderswijk.

3 November 1913

Officiële sluiting van de Expositie.

Bij die gelegenheid geeft Pégoud twee demonstraties op het St-Denijsplein.

3 November 1950

In gebruikneming van een eerste gedeelte van het Sifferdok.

4 November 711

Dood van Albericus, de 6e Abt van de St-Baafsabdij. Hij was Abt sedert 704.

4 November 1544

Dood van Houckarius.

Wie zou dat wel kunnen zijn? Niet meer of niet minder dan Eligius Van Hoecke, maar in zijn tijd was het de mode de namen te latiniseren, dat klonk immers veel voornameer.

In 1496 promoveerde hij in Parijs tot Meester in de Wijsbegeerte. Later werd hij priester. In 1513 stichtte hij nabij de Zandberg een Latijnse school “In de Roose”. In zijn school liet hij zijn leerlingen toneeluitvoeringen geven van Latijnse stukken. Hij was leerling geweest bij de Gentse drukker Robert de Keyser. In 1514 had hij in Gent Erasmus ontmoet.

Bij zijn dood werd hij opgevolgd door zijn broer Pauwel.

4 November 1675

Brand in de O.L.V. Kerk op de Blandijnberg, tengevolge van een blikseminslag; 10 blussers sterven ter plaatse.

Zie "Ghendtsche Tydinghen" - 1992 - N° 1 - p.33

4 November 1755

Het schilderij van Pierre-Jean Van Reysschoot dat Karel van Lorreinen voorstelt die de papegaai afschiet op de Kouter, wordt in het gildehuis van de St-Jorisgilde geplaatst.

4 November 1802

Er braken onlusten uit naar aanleiding van de loting. De dienstplichtigen door het lot aangeduid, ranselen de politiecommissaris af. De burgemeester en de schepenen die de werkzaamheden van de loting waren komen bijwonen, slaan ijlings op de vlucht.

4 November 1838

Wijding van Mgr. Delebecque.

Zie "Ghendtsche Tydinghen" - 2008 - N° 6 - p. 382.

4 November 1844

Stichting van het "Huis van Barmhartigheid".

Het was naast het klooster van de Theresianen. Het was een tehuis voor boetvaardige dochter!

Zie "Ghendtsche Tydinghen" - 2005 - N° 5 - p. 298 e.v.

4 November 1888

Opening van het nachtverblijf in de Tinkstraat.

De bedoeling was aan dompelaars, zwervers, daklozen, personen zonder bestaansmiddelen er gedurende de wintermaanden kosteloos een nacht te laten doorbrengen en hen 's avonds en 's morgens voedsel te geven.

Deze zuivere filantropische instelling werd in 1888 gesticht door de Gentse

afdeling van de 2 jaar voordien opgerichte “Algemene Belgische Persbond”. Een merkwaardig initiatief van journalisten van verschillende politieke strekkingen.

Er werd streng toegezien op de reinheid, het was er overal kraaknet en dat was een noodzaak. De kandidaat-slapers blonken over het algemeen niet uit door grote zindelijkheid en ze werden dan ook bij het binnenkomen onmiddellijk in een bad gestopt. Gedurende deze nuttige operatie werden al hun kleren in een ontsmettingsoven gestoken waarin microben en ongedierte een temperatuur van 130° meestal niet overleefden. Om 7 uur kregen de gasten een substantieel avondmaal in de verwarmde eetzaal. Om 9 uur was het dan de eveneens verwarmde slaapzaal waar zelfs een systeem ingebouwd was om de lucht te verversen.

De volgende morgen was er de verplichte passage langs de waszaal, waarna iedereen nog een gamelle soep en een half brood kreeg. Op die manier hadden de meeste sukkelaars wat kunnen recupereren.

Onnodig te zeggen dat deze instelling een groot succes kende, vooral bij de gasten van buiten de stad. Nog geen 10% waren Gentenaars en meer dan 10% waren Fransen.

In het begin van deze eeuw kreeg het Nachtverblijf een toelage van de Stad van 1.000 fr. en een van 500 fr. van de Provincie. Voor de rest moest men het maar trachten te rooien met giften, iets wat nog lukte ook.

Na een bestaan van meer dan een halve eeuw verdween het Nachtverblijf in de Tinkstraat gedurende de 2e Wereldoorlog. Velen dachten dat dit initiatief iets nieuws was. Ten onrechte, want vanaf de 13e eeuw waren er in de nabijheid van de stadspoorten zogenaamde “hospitalen” of “godshuizen” waar arme reizigers kosteloos de nacht konden doorbrengen. Deze instellingen werden onderhouden door bijdragen van bewoners van de gebuurte en door stichtingen. Zo had men het Hospitaal van St-Jan en Pauwel aan de Brugse Poort, het Hebberechtshospice aan de Kortrijkse Poort, het St-Jorishospitaal aan de Vijf Windgaten, het St-Annahospitaal aan de Antwerpse Poort en het St-Jacobsgodshuis aan de eerste Muidepoort. Als men ziet hoe er de dag van vandaag nog mensen in de winter moeten buiten slapen in een kartonnen doos, zou het misschien geen kwaad kunnen dat wij ons wat meer lieten inspireren door het verleden.

4 November 1920

Dood te Leuven van de Gentse componist en muziekpedagoog Paul Lebrun. Hij werd hier geboren op 12 April 1863.

Hij studeerde aan het Conservatorium onder Samuel en Miry.

In 1885 componeerde hij een strijkkwartet dat bekroond werd door de Koninklijke Academie van België.

In 1891 behaalde hij de Prijs van Rome met de cantate “Andromède”. Hij studeerde verder in Duitsland, Oostenrijk, Italië en Frankrijk.

Na de dood van Miry in 1889 volgde hij deze op als leraar van muziektheorie aan het Conservatorium. In 1913 werd hij Directeur van het Conservatorium van Leuven en bleef dit tot aan zijn dood.

In Gentbrugge werd een straat naar hem genoemd.

4 November 1969

Onthulling van een plaket Henri Van Daele in de Minard.

Zie “Ghendtsche Tydinghen” - 2005 - N° 1 - pp. 49-50

5 November 1595

Dood van Lambert Huberti.

Deze Abt van de St-Pietersabdij kan men ook tegenkomen als Hubert Lambrecht, ook als Hubeert. Hij trad in functie in 1582.

Daar de abdij met kerk door de 2e Beeldenstorm helemaal verwoest was, schreef hij een klaagbrief naar de Paus waarin hij vroeg de parochiekerk van St.Pieters over te dragen aan de Abdij. Wat de Paus dan ook deed. Maar de reactie in Gent en van de Raad van Vlaanderen was zo heftig, dat de Paus prompt deze maatregel introk.

5 November 1802

Besluit van de Prefect waarbij enkel nog de bedelaars die een speciale door het Stadsbestuur afgeleverde medaille op de borst dragen, op de openbare weg mogen bedelen.

5 November 1806

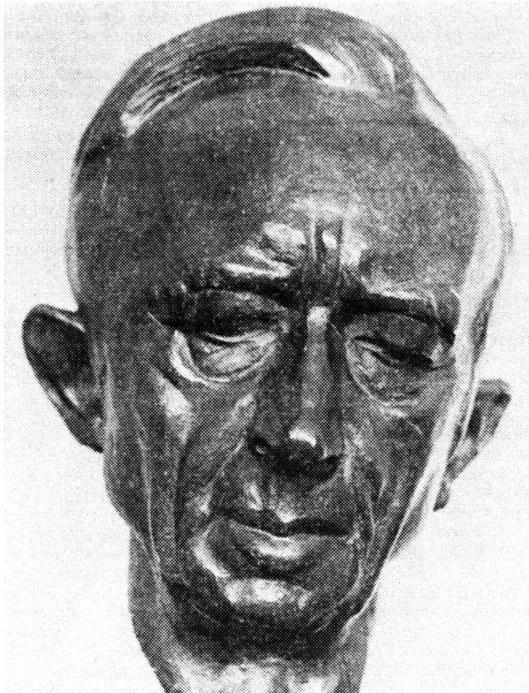
Eerste opvoering in Gent van Don Giovanni.

5 November 1885

De Lousbergsbrug stuikt in.

Zie “Ghendtsche Tydinghen” - 1988 - N° 2 - p. 68

5 November 1897

Victor Stuyvaert 1897-1974

Geboorte van Victor Stuyvaert.

Deze schilder en graveerder studeerde aan de Academie alhier waar hij de 1^e Prijs in Graveerkunst behaalde. Hij was, buiten leraar van houtsnijkunst aan de Academie ook tekenleraar aan het Atheneum.

Hij werkte ook veel als illustrator. In 1972 werd er een tentoonstelling van zijn werken gehouden in het klooster van de Discalsen.

Hij stierf op 2 April 1974 in het Institut Moderne.

Op 6 November 1977 (80 jaar na zijn geboorte) werd er in het Museum Vander Haeghen een Kabinet Victor Stuyvaert geopend.

5 November 1916

Dood van Mgr. Antoine Stillemans.

Van 1889 tot 1916 was hij de 24e Bisschop van Gent. Zoals de meeste bisschoppen van Gent was hij geen Gentenaar. Hij werd immers op 10 December 1832 te Sint-Niklaas geboren als zoon van een simpele schoenmaker.

Hij werd door de Paus benoemd op 26 September 1889. Hij was op dit ogenblik President van het Episcopaal Seminarie.

Hij deed zijn plechtige intrede in Gent op op 27 Januari 1890.

Hij maakte de weg vrij voor de christelijke arbeidersbeweging en was ook de stichter van het Technisch Instituut St-Antonius in de Holstraat.

5 November 1936

De Sleutelkensbrug tussen de Lange en de Korte Steenstraat wordt afgebroken.

6 November 1684

Geboorte van Olivier de Reylof.

Hij liep college bij de Augustijnen en legde zich speciaal toe op de geschiedenis, de letterkunde, de wijsbegeerte en de godgeleerdheid.

Hij is rijk en kan zich van jongsaf permitteren zich bezig te houden met zijn hobby, de letterkunde. Er kan geen discussie of openbaar dispuut over letterkunde plaatsgrijpen of de jonge Reylof is er bij.

Op zijn 27ste laat hij zijn eerste Latijnse gedichten verschijnen. Ze moeten redelijk goed onthaald geweest zijn want enkele jaren later worden ze herdrukt.

Dat Latijnse verzen in het Gent van toen goed verkochten, hoeft ons niet te verwonderen, het onderwijs in de colleges gebeurde immers in deze taal.

Hotel Reylof in de Hoogstraat

Alhoewel Reylof op 28-jarige leeftijd benoemd werd tot Baron, zou zijn naam nu waarschijnlijk totaal vergeten zijn, ware het niet dat hij in 1724 bij de Schepenen een verzoekschrift indiende als “proprietaris van sekere huysse ende erfve ghestaen en gheleghen op de Hoogstraete.” Hij vraagt dit huis te mogen afbreken en te vervangen door een nieuw. Het ontwerp ervan was van dien aard dat zijn verzoek onmiddellijk ingewilligd werd. Het werd een prachtig gebouw dat de geschiedenis zou ingaan als het “Hotel Reylof”. Zoals gezegd was de man rijk, want benevens zijn hotel in de Hoogstraat had hij ook nog een landgoed in Heusden, een huis in de lange Munt en prachtige tuinen aan Seles Kest. Rijke poëten zijn niet altijd goede geldbeheerders en Reylof had blijkbaar zijn financiële mogelijkheden overschat. Nauwelijks 3 jaar later was hij reeds verplicht zijn eigendommen zwaar te hypothekeken. Het mag daarom misschien verwondering wekken dat hij in 1731 benoemd werd tot stadsontvanger, een functie die hij zou blijven waarnemen tot aan zijn dood, 11 jaar later. Merkwaardig genoeg kweet hij zich zeer gewetensvol van deze taak, zó gewetensvol dat hij zijn eigen zaken totaal verwaarloosde, tot over zijn oren in de schulden geraakte en verplicht was zijn fraai hotel en zijn bibliotheek te verkopen. Hij verhuisde naar de Vlasmarkt waar hij op 13 April 1742 stierf. Bij een openbare verkoop kwam het Hotel Reylof in handen van Jozef Veranneman die het betrok tot in 1762. Het ging dan over op Willem-Jan Hamelinck, griffier van de Raad van Vlaanderen. Later werd het de woning van Advocaat Ronse. In 1961 werd het Hotel gekocht door een Luikse verzekeringsmaatschappij die het volledig en grondig liet restaureren. In 1992 werd het de eigendom van de “Christelijke Mutualiteiten” die het nu ook al weer verlaten heeft.

6 November 1734

Afschaffing van het Stapelrecht.

Aldus kwam er een einde aan een privilege dat Gent onvoorstelbaar veel heeft opgebracht. Krachtens dit recht moest ieder schip bevracht met graan en varend op de Gentse waterlopen, “tusschen brugghe” aanleggen en er 1/4e van zijn lading afzetten. “Tusschen brugghe” was destijds de haven gelegen tussen de Grasbrug en de St-Michielsbrug.

Dit graan werd 1 à 2 weken gestapeld, waarna het voor rekening van de eigenaar openbaar verkocht werd op de Korenmarkt aan de ingezetenen van de stad. Het was dus geen echte confiscatie zoals sommigen menen, maar wegens de wet van vraag en aanbod was het graan altijd uiterst goedkoop in Gent en hoefde men, zelfs in periodes van schaarste, niet te vrezen voor hongersnood.

De Schepenen hadden dit stapelrecht ingevoerd “ten fine de stede van Ghendt tallen tijde blijven zoude voorsien ende gestoffeert van convenabele quantiteit van coorne.” Dit recht zorgde voor een ongehoorde bedrijvigheid in de Gentse haven: niet alleen moest het graan gelost worden (wat een privilege was van de pijnders), maar het moest ook gemeten worden (wat dan weer een monopolie van de graanmeters was). Verder moest het ondergebracht worden in stapelhuizen. Veel Gentenaars menen dat al dit graan gestapeld werd in de Spijker op de Graslei. Daar werd inderdaad graan gestapeld, maar ook nog in meer dan 200 stapelhuizen. Men kan zich bijgevolg voorstellen welk enorm voordeel heel dit artificieel gedoe voor Gent meebracht.

Onnodig te zeggen dat, buiten de Gentenaars zelf, niemand bijzonder ingenomen was met dit stapelrecht. Men heeft het dan ook steeds met hand en tand moeten verdedigen en ... al eens wat water in de wijn doen. Zo in het begin van de 15e eeuw, toen door de verdieping van de Ieperlee, een deel van de graantrafiek aan Gent dreigde te ontsnappen, werd het stapelrecht van 1/4e herleid tot 1/6e.

Niet alle granen waren onderworpen aan het stapelrecht: enkel tarwe en rogge. De zeer talrijke brouwers die destijds onze stad bevolkten, voelden er veel voor om ook gerst aan een “civiel prijsje” te kunnen kopen en deden langs hun neus weg fijntjes opmerken dat, moest er ook stapelrecht op gerst komen, het bier misschien wel zou kunnen afslaan.

Dergelijke argumenten hebben altijd een zeer diepe indruk gemaakt op de Gentenaars en ook de Schepenen bleven niet ongevoelig voor deze interessante gedachtengang. Zij bezweken voor een dergelijk overtuigend betoog en ... de gerst werd er bij geplaatst op het lijstje.

6 November 1792

De Slag van Jemappes.

Hij werd gewonnen door de Fransen onder leiding van Generaal Dumouriez op de Oostenrijkers onder leiding van Clerfayt.

Dit was het begin van de eerste Franse bezetting.

6 November 1796

Al de eigendommen van de godsdienstige gemeenschappen worden door de Fransen geconfisqueerd.

6 November 1804

De School van Geneeskunde wordt heringericht door Faipoult.

6 November 1821

De Engelse Koning George IV brengt een bezoek aan Gent.
Hij wordt verwelkomd door de Gouverneur, de Burgemeester en de militaire bevelhebber.

6 November 1876

Aanvang der leergangen van het Conservatorium in de gewezen Kulderschouw, na de verhuis van uit het Stadhuis.

6 November 1885

Geboorte van Emiel Poetou.
Zie "Ghendtsche Tydinghen" - 1995 - N° 4 - pp. 211-216

Hugo Collumbien